

Betg pli opportun

Cugliunar davos noda al secret bancar: Tge dian ils tschintg parlamentaris grischuns?

DA CLAUDIA CADRUVI / ANR

■ **Pli baud cumbattevan mo ils sanesters las cugliunarias sut la vercla dal secret bancar. Uss vulan era ils burgais far urden u almain discutir. Ina retschertga tar ils tschintg cusseglers nazional grischuns:** La lescha svizra differenziescha tranter defraudaziun da taglia (Steuerhinterziehung) e cugliunaria da taglia (Steuerbetrug). Tgi che defraudescha e n'inditgescha betg tut sias entradas u ils gudogns en la decleraziun da taglia, lez obtegna mo in chasti – sche insumma. Tgi che cugliuna activ e sfalsifitgescha per exempel documents, sto quintar cun praschun. Fin avant paucs dis han ils blers politichers svizzers defendi questa differenziaziun. Ma il squitsch dals Stadis units ha fatg reponderar blers politichers burgais la posiziun.

Duas opiniuns en la pbd

Il secret bancar saja en sasez insatge positiv per mintga persuna che haja daners sin banca, di *Hansjörg Hassler* (pbd). Per la differenziaziun tranter defraudaziun e cugliunaria da taglia n'ha Hassler dentant nagina chapientscha. «I na dastga betg esser che glieud che cugliuna tar la taglia vegn protegida.»

La Svizra stoppia collavurar cun auters pajais e duai metter sin il medem nivel la defraudaziun e la cugliunaria da taglia.

«Il secret bancar n'è betg contestà en general», di *Brigitta Gadiant*, scheffa da fracziun da la pbd. Ins na duai betg agir a la bahutta, mabain ponderar bain tge ch'ins sto adattar. En la differenziaziun tranter cugliunaria e defraudaziun existia da preschent ina zona diffusa ch'ins



Oz vulan er ils burgais discutir dal secret bancar.

KEYSTONE

stoppia reglar meglier per il futur. Plinavant stoppia la Svizra proceder pli svel, sch'in pajais dumondia agid uffizial (Amtshilfe). Gadiant na vul dentant betg dar suenter dal tuttafatg al squitsch dals Stadis units e da l'UE. Per ella na vegni betg en dumonda da schar crudar la differenziaziun tranter defraudaziun e cugliunaria.

Criminalità u emblidar

«La ps ha gia daditg la posiziun ch'ins na duai betg differenziar tranter defraudaziun e cugliunaria», di *Andrea Hämmerle* (ps). Uschèditg sco il secret bancar n'haja da far nagut cun criminalità, saja quai bun. Ma i na vegnia betg en dumonda ch'il secret bancar protegja la criminalità. Ordaifer la Svizra na chape-

schia nagin la differenza tranter cugliunaria e defraudaziun. La ps veglia perquai dismetter questa differenziaziun.

«Il secret bancar fiss ina buna chausa, ma perquai ch'ins ha surduvrà el, n'èsi betg pli practicabel», di *Sep Cathomas* (pcd). Entaifer la Svizra funcziunia la differenziaziun tranter defraudaziun e cugliunaria da taglia fitg bain. Cathomas deplorass perquai, sch'ins aboliss questa differenziaziun. I na fiss betg endretg, sch'insatgi che emblida da scriber insatge en la decleraziun da taglia, vegn tractà tuttina sco ina persuna che cugliuna a moda activa, di Cathomas.

Enorm squitsch da l'UE e dals Stadis Unids

En vista al squitsch immens da l'UE e dals Stadis Unids na vesa *Tarzsius Caviezel* (pld) betg grondas schanzas da mantegnair il secret bancar. El preferiss dentant da seguir ina via per mez ora. «La procedura d'agid uffizial sto ir bler pli svel», di Caviezel.

Plinavant saja quai grev da definir la differenza tranter defraudaziun e cugliunaria.

Mo la Svizra enconuschia questa differenza. «Ed igl è schizunt grev per nus sezs da definir ella.»

Salata da plets: fraudar, cugliunar, engianar e scrochegiar

Adina cura ch'ina nova tematica cumpara sin il parchet politic, ston ils schurnalists rumantschs consultar ils vocabularis. Mintgatant chattan els bunas expressiuns, magari n'existan nagins plets e mintgatant procuran las expressiuns en ils vocabularis per confusiuin.

Ils ultims dis è il secret bancar daventà la tematica principala. En quest connex vegn differenzià tranter «Steuerhinterziehung» e «Steuerbetrug». Il pledari grond inditgescha per «Steuerhinterziehung» ils terms «defraudaziun da taglia» u «defraudaziun fiscal». Per «Steuerbetrug» chattan ins l'expressiun «engion fiscal». *Pia Plaz*, correspondentia dal Radio Rumantsch en la chasa federala, dovra

per «Steuerbetrug» l'expressiun «cugliunaria da taglia».

Il cuntrari tar ils Romands

Interessant è ch'ils collegas da la Romandia dovran era «fraude». Ma els na dovran «fraude fiscale» betg sco ils Rumantschs per «Steuerhinterziehung», mabain per «Steuerbetrug». Per «Steuerhinterziehung» han ils Romands l'expressiun «évasion fiscale».

E tge munta l'expressiun franzosa «escroquerie fiscale»? Descriva quella uss mo il fraud u era la cugliunaria da taglia? «Escroquerie» tuna en mintga cas sco il pled rumantsch «scroc». E scrocs èn la finala tuts – n'emporta betg sch'els cugliunan, fraudan u engionan.